

Dosarul nr.3ra-882/22
2-18136995-01-3ra-30082022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud.: M. Gandrabur)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: Gh. Mîra, A. Bostan, G. Dașchevici)

ÎNCHEIERE

23 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Comisia Electorală Centrală împotriva Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, persoane terțe - Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități din Bădiceni r-nul Soroca, Internatul Psihoneurologic din Bădiceni, Consiliul raional Soroca, Primăria comunei Bădiceni raionul Soroca, XXXX și XXXX cu privire la anularea deciziei nr.127/17 din 29 decembrie 2017,

împotriva deciziei din 17 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova și a fost menținută hotărârea din 29 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă:

La 01 martie 2018, Comisia Electorală Centrală a formulat cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, persoane terțe XXXX, XXXX și Ministerul Justiției al Republicii Moldova solicitând anularea deciziei nr.127/17 din 29 decembrie 2017.

În motivarea acțiunii Comisia Electorală Centrală a invocat că prin decizia contestată s-a decis următoarele: 1) faptele constatate reprezintă discriminare directă în exercitarea dreptului la vot al persoanelor declarate incapabile pe criteriu de dizabilitate; 2) faptele constatate la pct.5.7-5.11 reprezintă discriminare prin asociere a persoanelor cu dizabilități psihosociale cu persoanele declarate incapabile; 3) Consiliul recomandă Parlamentului eliminarea restricțiilor în exercitarea dreptului la vot al persoanelor cu dizabilități, în conformitate cu standardele internaționale în

materia nediscriminării; 4) Consiliul recomandă Comisiei Electorale Centrale să asigure buna aplicare a mecanismului de administrare a Registrului de Stat al Alegătorilor prin conlucrarea cu instituțiile de resort pentru a nu admite fapte similare pe viitor; 5) Decizia se comunică părților și va fi făcută publică pe adresa www.egalitate.md; 6) Decizia este cu drept de atac în instanța de contencios administrativ, conform prevederilor pct.65 din Legea nr.298 din 21 decembrie 2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității și ale Legii contenciosului administrativ nr.793 din 10 februarie 2000.

Considera reclamanta că, decizia nr.127/17 din 29 decembrie 2017 este emisă contrar legii și procedurii, or, plângerile depuse de XXXX și XXXX au fost depuse la 19 octombrie 2017, iar decizia a fost adoptată la 29 decembrie 2017, adică cu depășirea termenului statuat în pct.51 și pct.52 din Regulamentul de activitate a Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității. Prin scrisoarea Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității nr.03/1105 din 31 octombrie 2017 s-a solicitat Comisiei Electorale Centrale să prezinte până la 20 noiembrie 2017 poziția asupra plângerii, contrar termenului fixat la pct.57 din același Regulament, de altfel decizia Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității urma a fi comunicată în termen de 10 zile de la adoptare stabilit în pct.66 din Regulament. Astfel, având în vedere că în cadrul procedurii de soluționare a cauzei, Comisia nu a fost informată asupra prelungirii termenelor, consideră că termenele în cauză au fost încălcate de către Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității.

A mai invocat că, în acord cu pct.52, 54, 55, 58 din Regulamentul de activitate a Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității și art.11 alin.(1) și (2) din Legea cu privire la asigurarea egalității, participarea părților la ședințele Consiliului, este un drept, fiind o obligație a Consiliului de a invita părțile la ședință, inclusiv de a întreprinde măsuri de conciliere a părților, fapt care nu a avut loc. Comisia Electorală Centrală a fost invitată numai la ședința de audiere, la care a participat un singur membru al Consiliului asistat de un reprezentant din cadrul aparatului, nefiind la ședința propriu-zisă a Consiliului din 29 decembrie 2017 când a fost adoptată decizia nr.127/17, de altfel, audierea de un membru raportor în niciun fel nu poate fi echivalată cu ședința unui organ colegial, informația obținută în urma audierii de către un membru și redată colegilor săi prin definiție poartă caracter subiectiv și drept consecință poate fi una părtinitoare, prin aceasta fiind distorsionat conceptul luării unei decizii obiective, adică în cazul de față – colegiale. Examinarea cauzei în lipsa Comisiei Electorale Centrale a lipsit-o de dreptul egalității de arme, fiind subminate principiile transparenței, contradictorialității, asigurării dreptului la apărare, nu i-a fost oferit proiectul de decizie pentru a aduce argumente suplimentare în susținerea poziției sale, ceea ce este contrar art.3 alin.(4), art.4 lit.b), f), art.7 alin.(1) lit.b), art.8 lit.b) din Legea privind transparența în procesul decizional, ceea ce de asemenea duce la nulitatea actului contestat. A atestat deficiențe și la capitolul reprezentării de către avocat în cadrul ședinței de audiere a petiționarei XXXX

declarată incapabilă în temeiul hotărârii din 05 mai 2011 a Judecătorei Soroca.

Pe marginea viciilor materiale ale deciziei Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității nr.127/17 din 29 decembrie 2017, a reliefat că persistă neuniformitate între pct.1 și pct.2 ale părții dispozitive ale deciziei, pct.1 indică la general că faptele constatate reprezintă discriminare directă, iar pct.2 face referire la unele constatări concrete cu devieri de la tehnica legislativă generatoare de incertitudine normativă. Din conținutul pct.1 din partea dispozitivă a actului contestat, nu rezidă clar care anume fapte Consiliul le consideră acte de discriminare. Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității nu a examinat cazul în mod individual ci a constatat la general că, lipsirea persoanelor incapabile de dreptul la vot reprezintă o discriminare, or, prin această acțiune, Consiliul, de facto, a stabilit neconstituționalitatea legii, atribuindu-și în acest fel o competență improprie. În fapt, petiționarii în plângerile înaintate Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității au menționat că la alegerile prezidențiale din 30 octombrie 2016 s-au deplasat organizat de la Internatul Psihoneurologic din s. Bădiceni la secția de votare pentru a-și exercita dreptul de a vota, însă la introducerea datelor de identificare de către operator în sistemul electronic SIA „Alegeri”, sistemul afișa că au statut special, deci sunt lipsiți de dreptul la vot ca persoane declarate incapabile prin hotărâre judecătorească. Din această cauză nu le-a fost permisă votarea, astfel fiindu-le îngădit dreptul la vot. Petiționarii au menționat că la turul II de scrutin din 13 noiembrie 2016, ei au fost admiși la vot.

A mai menționat Comisia Electorală Centrală că, art.39 alin.(1), 40 din Codul electoral, pct.16, 25-27 din Regulamentul privind întocmirea, administrarea, difuzarea și actualizarea listelor electorale, aprobat prin hotărârea nr.2674/2014 a Comisiei Electorale Centrale, constituie un cadru legal amplu care oferă mai multe posibilități de verificare a listelor electorale, inclusiv on-line, iar în cazul în care alegătorul observă erori ce pot să-i blocheze exercitarea dreptului la vot, lui îi este garantat accesul prioritar la justiție, indiferent de naționalitate, sex, convingeri politice sau de alte criterii, inclusiv de dizabilitate.

Având în vedere că dreptul de a alege și de a fi ales nu este un drept absolut, el urmează a fi exercitat conform rigorilor stabilite, iar dacă alegătorului îi este refuzat acest drept el poate urma procedura legală pre notată. Petiționarii sub pretextul constatării discriminării, de fapt au contestat la Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității acțiunile biroului electoral, or, mai întâi de toate pentru constatarea faptului discriminării urmează a fi stabilită ilegalitatea acțiunilor/inacțiunilor subiectului, care ipotetic, a comis o astfel de ilegalitate. Actualizarea listelor electorale este pusă inclusiv în sarcina registratorilor din cadrul administrației publice locale, prin urmare, registratorul din Primăria s. Bădiceni a actualizat de comun acord cu angajații Internatului lista alegătorilor din internatul respectiv cu indicarea persoanelor declarate incapabile, fără a ține cont de art.13 alin.(1) lit.b) din Codul electoral, potrivit căruia o astfel de notare se face numai în baza informației prezentate de Ministerul Justiției.

De asemenea, conducătorul instituției, în baza art.55 alin.(4) din Codul electoral,

urma să prezinte biroului electoral și lista persoanelor pentru votarea la locul aflării. Eventuala neexercitare a dreptului la vot la alegerile prezidențiale din 30 octombrie 2016 de către unii alegători din internat, inclusiv de către petiționari, s-a produs nu din cauza atitudinii discriminatorii față de aceștia, ci din motiv că persoanele respective nu au utilizat căile ordinare electorale de atac, situația ulterior fiind soluționată prin intercomunicare nemijlocită între instituțiile de stat.

Aprecierea de drept eventuală a faptului neexercitării dreptului la vot, este făcută din lipsa confirmării juridice a refuzului de a elibera buletinul de vot și a încercării de a vota prin apelarea la forma de contestație, prevăzută de legislația în vigoare. În materialele cauzei lipsesc acte doveditoare că, anume petiționarilor în cauză le-a fost refuzată exercitarea dreptului la vot, fapte care urma, de asemenea, să ducă la declararea inadmisibilității plângerilor de către pârât, nefiind posibilă examinarea individuală a acestora în sensul îngrădirii dreptului personal de a alege.

Prin hotărârea din 29 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost respinsă, ca neîntemeiată, acțiunea depusă de Comisia Electorală Centrală împotriva Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, persoane terțe - Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități din Bădiceni r-nul Soroca, Internatul Psihoneurologic din Bădiceni, Consiliul raional Soroca, Primăria comunei Bădiceni raionul Soroca, XXXX și XXXX cu privire la anularea deciziei nr.127/17 din 29 decembrie 2017 (f.d.41, 47-67, vol.II).

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, cu respectarea termenilor prevăzuți de art.232 din Codul administrativ, la 16 august 2021, Comisia Electorală Centrală a depus apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 14 decembrie 2021 a mai prezentat supliment la cererea de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 29 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cu emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii în sensul formulat (f.d.71-73, 94-100, vol.II).

Prin decizia din 17 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de Comisia Electorală Centrală și a fost menținută hotărârea din 29 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d.138, 139-155, vol.II).

Instanța de apel a apreciat soluția primei instanțe ca fiind una legală și întemeiată, aceasta a elucidat pe deplin circumstanțele cauzei, a aplicat corect normele materiale.

Instanța ierarhic inferioară a concluzionat că instanța de fond corect a stabilit că pct.1 din partea dispozitivă a deciziei Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității nr.127/17 din 29 decembrie 2017, nicidecum nu se proiectează față de Comisia Electorală Centrală, or, nu în zadar în pct.3 din partea dispozitivă, Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității recomandă Parlamentului eliminarea restricțiilor în exercitarea dreptului la vot al persoanelor cu dizabilități, în conformitate cu standardele internaționale în materia nediscriminării.

Prin avizul aprobat prin hotărârea nr.1729 din 12 februarie 2013 a Comisiei Electorale Centrale, Comisia s-a expus asupra necesității de eliminare a barierelor existente în legislația națională, care îngrădesc dreptul persoanelor la vot. Comisia

Electorală Centrală consideră că persoanelor declarate incapabile trebuie să le fie asigurat dreptul la vot. Mai mult, Comisia Electorală Centrală susține că în legislația Republicii Moldova, trebuie introduse prevederi care să stabilească obligația Statului de a oferi sprijin persoanelor cu dizabilități mintale și psihosociale în exercitarea capacității juridice, nu lipsirea acestora de capacitate.

De altfel, Comisia pentru drepturile omului și relații interetnice din cadrul Parlamentului Republicii Moldova, prin scrisoarea nr.CDO 91 din 09 februarie 2018, a apreciat activitatea Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității și a menționat că va depune efort cu referire la perfectarea cadrului legal, legat de aspectele de capacitate juridică pentru persoanele cu dizabilități de sănătate mintală. Totodată, Comisia a pus în evidență necesitatea perfectării cadrului legal național în conformitate cu prevederile dreptului internațional relevant pentru a elimina faptele discriminatorii expuse și constatate în decizia nr.127/17. Majoritatea țărilor Europene cu democrație avansată, au acceptat dreptul universal de vot, fără a impune careva restricții pe motiv de dizabilitate sau iraționalitate, după modificarea Declarației Interpretative a Comisiei de la Veneția la Codul de Bune Practici în materie electorală. Astfel, reformele legislative trebuie să contribuie la asigurarea faptului că persoanele cu dizabilități pot beneficia de recunoașterea deplină în fața legii, în calitate de purtători de drepturi, încât persoanele cu deficiențe mintale sau intelectuale să poată accesa sprijinul solicitat pentru exercitarea capacității juridice depline. În acest context, Comisia a venit cu propunerea către Guvern de a ține cont de recomandările Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității cu privire la ajustarea cadrului legal național prin prisma asigurării dreptului la vot a persoanelor cu dizabilități psihosociale și a persoanelor declarate incapabile.

În acest sens, Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității a recomandat modificarea art.13 din Codul electoral, pentru accesul persoanelor cu dizabilități mintale și intelectuale la procesul de vot, deoarece redacția la acel moment prevedea un tratament discriminatoriu, în contradicție cu prevederile internaționale ale drepturilor omului. Parlamentul Republicii Moldova ca autor al dispoziției legale criticate a recunoscut această inadvertență și s-a raliat opiniei Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității privind necesitatea imperioasă de a opera modificările de rigoare și nicidecum nu a ripostat sau negat concluziile Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității.

Totodată, instanța de apel a reținut că instanța de fond just a stabilit că, părțile procesului nu au negat și contestat faptul că XXXX și XXXX nu și-au putut exercita dreptul la vot la alegerile prezidențiale din 30 octombrie 2016, în turul I (în turul II acest impediment fiind înlăturat), însă s-a constatat că membrii biroului electoral ai secției de votare le-au refuzat asigurarea dreptului la vot, deoarece conform datelor din Registrul de Stat al Alegătorilor, aceștia erau plasați la categoria persoanelor cu statut special.

Deși, nu toate persoanele cu dizabilități mintale și psihosociale sunt exceptate de la procesul electoral, ci doar acele recunoscute incapabile prin hotărârea instanței de

judecată, situația sesizată în prezenta speță, denotă că din cauza unor lacune administrative, prin asociere, și celelalte persoane să fie lipsite de acest drept fundamental.

Instanțele ierarhic inferioare au mai punctat că în contextul vulnerabilității unor categorii de persoane, statul este obligat să acorde o atenție sporită și protecție specială acestora, iar pasarea responsabilității către petiționari, pentru neasigurarea exercitării unui drept, este inadmisibilă. Posibilitatea oferită de către Comisia Electorală Centrală de a verifica în prealabil informația din Registrul de Stat al Alegătorilor, nu este o obligație a cetățeanului, iar sancționarea alegătorului prin privarea de dreptul la vot pentru neutilizarea unei opțiuni facultative, este neîntemeiată.

Instanța de apel precum și instanța de fond a reținut ca fiind relevantă și hotărârea Curții Constituționale din 11 octombrie 2018, prin care s-a declarat neconstituțional art.13 alin.(1) lit.b) din Codul electoral, astfel fiind consolidate post factum concluziile Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității enunțate în decizia contestată, inter alia remediate deficiențele legislative consemnate la fel de Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității.

În privința argumentelor părții reclamante invocate pe marginea încălcărilor procesuale pretins a fi admise de către Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității cu prilejul emiterii deciziei nr.127/17 din 29 decembrie 2017, instanța de apel a reținut ca fiind întemeiate argumentele fondului că, există disonanță între art.15 alin.(1) din Legea cu privire la asigurarea egalității și art.51 din Legea cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, la capitolul termenului fixat de legislator în vederea soluționării plângerii.

Având în vedere faptul că, Legea cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, este una ordinară, iar Legea cu privire la asigurarea egalității, una organică, ultima se aplică cu prioritate în virtutea rigorilor consacrate în Legea cu privire la actele normative și Constituția Republicii Moldova. Respectiv, soluționarea plângerilor depuse la 19 octombrie 2017, prin decizia din 29 decembrie 2017, se încadrează în termenul legal, mai mult, punând în balanță principiul contradictorialității, dreptul la apărare recunoscut participanților la procedura în cauza nr.127/17 și având în vedere misiunea Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității de a stabili echidistant și obiectiv toate circumstanțele relevante ale cazului, instanța ierarhic inferioară a considerat că în interesul acestora principii și valori fundamentale, la caz, a fost justificată prelungirea termenului. De altfel, scurgerea termenelor nu ar trebui să acționeze în detrimentul substanței drepturilor și principiilor fundamentale ale omului, mai ales atunci când sunt puse în discuție aspecte complexe și sensibile ce interesează în egală măsură toți participanții litigiului, totodată, o eventuală depășire a termenului legal ar putea conduce la anularea actului emis cu asemenea vicii, doar atunci când depășirea este substanțială,

susceptibilă să atingă grav întreaga procedură derulată de către autoritatea publică și actul emanat de ea.

La 03 iunie 2022, prin intermediul poștei electronice, Comisia Electorală Centrală a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, iar la 12 septembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, a prezentat motivarea recursului solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 17 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei decizii noi de admitere a acțiunii (f.d.161, 171-176, vol.II).

În motivarea recursului a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel.

Mai consideră că, eventuala neexercitare a dreptului de a vota la alegerile prezidențiale din 30 octombrie 2016 de către unii alegători din internat, inclusiv de către petiționari, s-a produs nu din cauza atitudinii discriminatoare față de aceștia, ci din motiv că persoanele respective nu au utilizat căile ordinare electorale de atac, situația ulterior fiind soluționată prin intercomunicare nemijlocit între instituțiile de stat.

A subliniat că aprecierea drept „eventuală” a faptului neexercitării dreptului la vot este făcută din lipsa confirmării juridice a refuzului de a elibera buletinul de vot și a încercării de a vota prin apelarea la forma de contestație, prevăzută de legislația în vigoare.

Ca urmare a neutilizării căii electorale de atac, toate afirmațiile petiționarilor, precum că nu a putut vota în cadrul alegerilor prezidențiale din 30 octombrie 2016, sunt efectiv declarații, nefiind pasibile probării prin mijloace univoc concludente, respectiv și Comisia, din același considerent de omisiune, este lipsită de posibilitatea înaintării unor probe în acest sens, ceea ce distorsionează principiul egalității de arme.

Astfel, consideră că la materialele speței lipsesc acte doveditoare că anume petiționarilor în cauză le-a fost refuzată exercitarea dreptului la vot, fapt care urma, de asemenea, să ducă și la declararea inadmisibilității plângerilor, nefiind posibilă examinarea individuală a acestora în sensul îngrădirii dreptului personal de a alege.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 17 mai 2022, în ședință publică (f.d.138, 139-155, vol.II).

Materialele cauzei atestă că la 18 mai 2022, prin intermediul poștei electronice, Curtea de Apel Chișinău a notificat părților participante la proces copia dispozitivului deciziei contestate (f.d.156, vol.II).

La 03 iunie 2022, Comisia Electorală Centrală a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel (f.d.163, vol.II).

Din materialele cauzei rezultă că la 11 august 2022, prin intermediul poștei electronice, Comisiei Electorale Centrale i-a fost notificată decizia integrală din 17 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d.158, vol.II).

La 12 septembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, Comisia Electorală Centrală a depus motivarea recursului solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 17 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei decizii noi de admitere a acțiunii (f.d.171-176, vol.II).

În condițiile enunțate, recursul depus de Comisia Electorală Centrală împotriva deciziei din 17 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost depus în termenul legal prevăzut la art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ.

La 14 septembrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului și persoanelor terțe copia recursului depus de Comisia Electorală Centrală, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d.186-198, vol.II).

La 30 septembrie 2022, Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității a depus referința la recursul depus de Comisia Electorală Centrală solicitând respingerea recursului (f.d.181-184, vol.II).

În susținerea referinței a opinat că decizia instanței de apel este una legală și întemeiată și în mod corect a apreciat circumstanțele cauzei.

Suplimentar mai consideră că instanța de apel corect a reținut că XXXX și XXXX nu și-au putut exercita dreptul la vot în turul I, or, acest impediment a fost înlăturat în turul II.

La 22 noiembrie 2022, avocatul Alexandru Cebanaș, în interesele lui XXXX și XXXX a prezentat referința la recursul depus de Comisia Electorală Centrală solicitând respingerea recursului (f.d.201-208, vol.II).

În susținerea referinței a indicat că cererea de recurs este neîntemeiată și nefondată, iar instanțele ierarhic inferioare au dat o apreciere corectă circumstanțelor cauzei.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin.(2) din art.246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a

filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141,§39).

La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Comisia Electorală Centrală.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron